

Prof. dr Vinko MANDEKIĆ

Autor prvoga našega rada o hibridizaciji kukuruza

Prof. dr phil. mr art. liber. dr h. c. univ. Zagreb, dipl. agr. Vinko MANDEKIĆ rođen je 3. X 1884. god. u sunčanoj i pitomoj Kraljevici, u Hrvatskom primorju. Poljoprivredne nauke je pohađao u našoj najstarijoj visokoj poljoprivrednoj školi u Križevcima na *Višem gospodarskom učilištu*. U 1911. god. upisuje se na poljoprivredni odjel Filozofskog fakulteta u Vroclavu (Breslau), gdje i doktorira iz teze: »*Beiträge zur Kultur und Züchtung des Rapses*« (60 stranica). Navedeni rad je štampan u Vroclavu i citiran je obilno između dva prošla rata u mnogim odgovarajućim znanstvenim radovima i udžbenicima (Schindler, Fruwirth).

Nakon studija, doktorata i specijalizacije predaje biljnogojske i biljnoproizvodne predmete na Višem gospodarskom učilištu u Križevcima, a potom kao prvi nastavnik navedenih predmeta na novoosnovanom Poljoprivredno-šumarskom fakultetu u Zagrebu čiji je i jedan od osnivača. Odlazeći u mirovinu posvećuje se i nadalje znanstvenom, stručnom i publicističkom radu, naročito iz oblasti biljne proizvodnje (agrotehnika, livadarstvo, gnojidba).

Napisao je 66 znanstvenih i stručnih radova (periodika) i 45 knjiga i brošura, a od toga dva biljnogojska udžbenika.

Prof. Vinko MANDEKIĆ još 1918. god. napisao je značajan znanstveni rad na našem jeziku »*Prilog gojidbi kukuruza*« u tada jedinom na slavenskom jugu znanstvenom poljoprivrednom časopisu u »*Gospodarski smotri*« (br. IX). *U ovome radu na hrvatskosrpskom jeziku iznio je rezultate vlastitih pokusa o samooplodnji i križanju kod kukuruza.*

Rad bi ostao nezapažen da nije izašao 1923. god. na njemačkom: »*Die Vererbung einiger Eigenschaften bei Mais*«, Zeitschrift für Pflanzenzüchtung, Bd. IX, Heft 1.

Gotovo istovremeno američki znanstvenici maidolozi javljaju se sa klasičnim radovima o heterosisu kukuruza. Pomenimo najznačajnije navedene radove:

1) Shull G. H.: A pure line method of corn breeding. Am. Breeders Assoc. Rept. 5: 51-59 (1909).

I *Semiteristrička tla*: 1. Aluvijalna tla dolaze na 39 000 ha (87% površina Gornje Posavine). Nastala su taloženjem pod prijenosnim uticajem snage vode a locirana su uz tokove rijeka; 2. Aluvijalno-deluvijalna tla — nalaze se uz uske doline. Ovdje se nanosi vodotoka miješaju sa aluvijalnim; 3. Livadska tla. U priobalnom pojasu taložio se krupniji materijal, a u centralnom pojasu ravnice fini mulj. Obrasla su travnjačkom i šumskom vegetacijom; 4. Mineralno-močvarno oglejena tla, u kojima dominira prekomjerno vlaženje gornjom vodom. Ne postoji pravi vodonosni sloj u većoj dubini, odnosno na dubinama 90-250 cm nalazi se sloj sa težom strukturom, koji je praktično nepropustan; 5. Glejna tla — u stvari su hidromorfna tla s vrlo dugim procesom prekomjernog vlaženja, i izrazitim glejnim horizontom u dubini između 0 i 50 cm.

II *Terestrička tla*: 6. Smeđa tla — Osnovni je uvjet njihova postanka i razvoja dobra dreniranost, s obzirom na to što praktično nemaju podzemnih voda; 7. Smeđa tla na laporima nalaze se u arealu terciarnih lapora brežuljkastog područja; 8. Smeđa tla na miocenskim vapnencima — na strmim su padinama (Plješevica i Marijagoričko pobrđe); 9. Smeđa tla na tvrdim vapnencima i dolomitima u graničnom pojasu sa SR Slovenijom u Gorjancima; 10. Smeđa tla na silikatnim stijenama — Zagrebačka gora i Žumberačko gorje; 11. Podzolasta tla, čiji su postanak i razvoj vezani za humidno-kontinentalnu klimu sa prosjekom oborina 700-1 000 mm i godišnjom temperaturom od 10-11°C. U njima su karakteristični procesi: izlučivanje, acidifikacija profila, i ispiranje gline i njeno premještanje iz eluvijalnog u iluvijalni sloj. Podzolasta tla su: podzolato-pseudoglejna, podzolato-pseudoglejna tla dolina, i podzolato-pseudoglejna tla diluvijalnih pliocenskih ilovina, odnosno obronačna tla diluvijalno-pliocenskih ilovina. Rendzine su manjeg opsega u Zagrebačkoj gori na strmijim staništima sa geološkom podlogom lapora, litotamijskog vapnenca, vapnениčkih konglomerata ali uglavnom na miocenskim vapnencima.

Opširna monografija »Tla Gornje Posavine« pruža znanstveni prikaz o svojstvima tala istraživanog područja, iz kojega se vidi i perspektiva poljoprivrede Gornje Posavine. Prethodno se mora urediti vodni režim, tj. izvesti potrebne melioracije i zaštita od poplava, a potom pristupiti iskorišćavanju »mrtvih kapitala Hrvatske«.

Prof. dr Josip Kovačević,
Poljoprivredni fakultet — Zagreb